

EPOKI LITERACKIE- ŚREDNIOWIECZE

CZAS TRWANIA: 476r.-1453r.- najdłuższa epoka

WAŻNE DATY:

476- upadek cesarstwa zachodniego – początek średniowiecza

800- koronacja Karola Wielkiego na cesarza

966- Chrzest Polsk

1453- upadek Konstantynopola

KONIEC ŚREDNIOWIECZA

1452-1455- wynaleziona druk i Biblia Gutenberga

1492- odkrycie Ameryki

HISTORIA- chrzest Polski, epidemia dżumy, feudalizm, wyprawy krzyżowe

FILOZOFIA- teocentryzm, scholastyka , Augustynizm, Tomizm, Franciszkanizm- radosna filozofia Św. Franciszka z Asyżu

HAGIOGRAFIA- DZIAŁ W PIŚMIENNISTWIE ZAJMUJĄCY SIĘ OPISYWANIEM ŻYCIA ŚWIĘTYCH, OPISY CUDÓW. JEST TO TEŻ NAUKA POMOCNICZA W BADANIACH HISTORYCZNYCH

CECHY W LITERATURZE I SZTUCE

TEOCENTRYZM- Bóg w centrum

ANONIMOWOŚĆ- Autorzy dzieł , woleli zostać anonimowi, nie pragnęli sławy , utwory pisali na cześć Boga

ALEGORYCZNOŚĆ I SYMBOLIZM- W dziełach średniowiecznych bardzo dużą uwagę przywiązywano do symboli i liczb

CHARAKTER PARENETYCZNY, WZORCE OSOBOWE- Literatura i sztuka były parenetyczne, czyli zawierały przykłady wzorców osobowych.

UNIWERSALIZM- taki sam system, ustrój, władza , wiara , język, kultura

DYDAKTYZM- Literatura i sztuka miały mieć charakter dydaktyczny i uczyć .

RODZAJE WZORCÓW OSOBOWYCH:

ASCETA (św. Aleksy)

RYCERZ – (Roland z „ Pieśni o Rolandzie”, Trisztian)

WŁADCA- (Bolesław Chrobry z utworu „Kronika polska”- Gall Anonim, Król Marek z utworu „ Dzieje Trisztiana i Izoldy”)

MOTYWY:

DEEIS- Motyw w którym Jezus jest na środku, po jego prawej stronie jest Maryja , a po lewej Jan Chrzciciel, są oni pośrednikami („Bogurodzica”)

ARS MORIENDI – sztuka umierania („Pieśń o Rolandzie”)

MEMENTO MORI- pamiętaj o śmierci- („Rozmowa mistrza Polikarpa ze Śmiercią”)- TEN MOTYW SZCZEGÓLNICIE KOJARZY SIĘ Z TĄ EPOKĄ

DANSE MACABRE- taniec śmierci, przedstawianie tego, że każdego czeka śmierć („Rozmowa mistrza Polikarpa ze Śmiercią”)- utwór groteskowy

PIETA, *stabat Mater Dolorosa*- motyw przedstawia Maryję, trzymającą na rękach Jezusa zdjętego z krzyża (Lament Świętokrzyski)

PASJA – motyw związany z męką Chrystusa

MIŁOŚĆ- (Dzieje Tristiana i Izoldy)

LITERATURA: BOGURODZICA, LAMENT ŚWIĘTOKRZYSKI, LEGENDA O ŚW. ALEKSYM, ROZMOWA MISTRZA POLIKARPA ZE ŚMIERCIA, PIEŚŃ O ROLANDZIE, DZIEJE TRISSTIANA I IZOLDY, GALL ANONIM-KRONIKA POLSKA, DANTE ALIGHIERI-BOSKA KOMEDIA, François Villon- Ballada o paniach minionego czasu, ballada o wisielcach

STYL ROMAŃSKI I GOTYCKI

Inne ważne informacje: dualizm, karnawały, podział na trzy stany (duchowieństwo i rycerstwo, chłopstwo, mieszczaństwo).

Archaizmy : leksykalne, fonetyczne, fleksyjne, słowotwórcze

Źródła: film o epoce „ Wiedza z wami”, podręcznik „Ponad słowami 1”- Nowa Era, Wikipedia